

GRUNDSÄRSKOLAN ALTORPS ARBETE MED

LIKABEHANDLING

-PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING

OCH

-AKTIVA ÅTGÄRDER MOT DISKRIMINERING

Grundsärskolan har valt att samordna arbetet, och dokumentationen, av arbetet med främjande och förebyggande åtgärder gällande både **Plan mot kränkande behandling** enligt Skollagen, och **Aktiva åtgärder mot diskriminering**, enligt Diskrimineringslagen. Detta samlade dokument kallas **Likabehandlingsplan**. Även uppföljning och utvärdering av arbetet samordnas i samma dokument.

Detta dokument grundar sig på **Skollagen (2010:800)**, **Diskrimineringslagen (2008:567)** samt **Läroplan för grundskolan (Lsär11)**.

Innehåll

Definitioner av begrepp	2
Läroplanens skrivningar angående kränkande behandling och diskriminering	3
Rättsområde som reglerar Plan mot kränkande behandling.....	4
Rättsområde som reglerar Aktiva åtgärder mot diskriminering.....	5
Grundsärskolans arbete med Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering= Likabehandlingsplan.....	6
Övergripande mål	6
Delaktighet vid upprättande av och information om likabehandlingsplanen	6
Ansvar	7
Arbetet med åtgärder för att undersöka om det finns risker för kränkande behandling och diskriminering..	7
Arbetet med analys av orsaker till upptäckta risker och hinder	8
Åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering	8
När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad av annan elev	9
När elev känner sig kränkt eller diskriminerad av vuxen	9
När vuxen utsätts för kränkande behandling av elev	10
Utvärdering av föregående års arbete.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Åtgärder som skall genomföras läsåret 2018/2019.....	11

Definitioner av begrepp

Kränkande behandling är ett begrepp som används i skollagen och innebär ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

För att nedanstående ska räknas som diskriminering ska missgynnandet eller trakasserierna ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Direkt diskriminering är när någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan i en jämförbar situation.

Indirekt diskriminering är när det finns en regel eller en rutin som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med visst kön, viss könsidentitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder.

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning.

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för **sexuella trakasserier**. Förutom kommentarer och ord kan det vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Instruktioner att diskriminera är till exempel när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning att diskriminera någon annan.

Läroplanens skrivningar angående kränkande behandling och diskriminering

I **Läroplanen för grundskolan (Lsär11)** framgår av det inledande avsnittet ”Skolans värdegrund och uppdrag” att:

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska präglade verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för **diskriminering** på grund av **kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling**. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Vidare framgår att skolans mål är att varje elev:

- tar avstånd från att människor utsätts för **diskriminering, förtryck och kränkande behandling**, samt medverkar till att hjälpa andra människor,

Alla som arbetar i skolan ska:

- aktivt motverka **diskriminering och kränkande behandling** av individer eller grupper,

Ett särskilt ansvar har läraren att:

- uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka **alla former av diskriminering och kränkande behandling**,

Rättsområde som reglerar Plan mot kränkande behandling

Arbetet med ”**Plan mot kränkande behandling**” har sitt ursprung i Skollagens (2010:800) 6 kap. ”Åtgärder mot kränkande behandling”.

I 6 kap. 8 § ”Plan mot kränkande behandling” anges:

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 10 § följer att:

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn.

En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rättsområde som reglerar Aktiva åtgärder mot diskriminering

Arbetet med ”**Aktiva åtgärder mot diskriminering**” har sitt ursprung i Diskrimineringslagens (2008:567) 3 kap. ”Aktiva åtgärder”. I 3 kap. 2 § ”Arbete med aktiva åtgärder” framgår att:

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3. *Lag (2016:828)*.

Av 3 kap. 3 § följer att arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt. *Lag (2016:828)*. För den som är utbildningsanordnare framgår i 3 kap. 16 § ”Utbildningsanordnarens arbete med aktiva åtgärder” att utbildningsanordnaren inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett arbete med aktiva åtgärder på det sätt som anges i 2 och 3 §§. *Lag (2016:828)*.

I 18 § framgår att utbildningsanordnaren ska ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier samt följa upp och utvärdera de riktlinjer och rutiner som finns. (*Lag (2016:828)*).

Av 19 § följer att utbildningsanordnaren skall samverka med de som deltar i utbildningen samt med anställda i verksamheten.

I 20 § framgår att utbildningsanordnaren varje år skriftligen ska dokumentera arbetet med aktiva åtgärder enligt 16 och 18 §§.

Dokumentationen ska innehålla

1. en redogörelse för alla delar av arbetet som det beskrivs i 2 och 3 §§,
2. en redogörelse för de åtgärder som vidtas och planeras enligt 18 §, och
3. en redogörelse för hur samverkansskyldigheten enligt 19 § fullgörs. *Lag (2016:828)*.

Grundsärskolans arbete med Plan mot kränkande behandling och Aktiva åtgärder mot diskriminering= Likabehandlingsplan

Grundsärskolan har valt att samordna arbetet, och dokumentationen, av arbetet med främjande och förebyggande åtgärder gällande både Plan mot kränkande behandling enligt Skollagen, och Aktiva åtgärder mot diskriminering, enligt Diskrimineringslagen. Detta samlade dokument kallas **Likabehandlingsplan**. Även uppföljning och utvärdering av arbetet samordnas i samma dokument.

Övergripande mål

- Alla elever på grundsärskolan ska känna sig trygga, vara respekterade, bli väl bemötta och det är oacceptabelt att en elev utsätts för sexuella trakasserier, trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna eller annan kränkande behandling.
- All personal ska aktivt medverka till att förebygga, motverka, utreda och åtgärda alla former av sexuella trakasserier, trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna eller annan kränkande behandling.

Delaktighet vid upprättande av och information om likabehandlingsplanen

- **Elevernas delaktighet**

Eleverna görs delaktiga genom samtal i klassen om vad diskriminering och kränkningar är och vad de ska göra om de upplever att någon blir utsatt för detta.

Skolans regler lyfts och diskuteras återkommande under läsåret i klassen och på elevrådet.

- **Vårdnadshavarnas delaktighet.**

Likabehandlingsplanen presenteras och samtalas runt vid föräldramöte vid varje läsårsstart. Den reviderade planen finns tillgänglig för vårdnadshavarna på V-klass.

- **Personalens delaktighet**

I juni, varje läsår, utvärderas de insatser som är gjorda och alla ska vara delaktiga i att upprätta en ny plan, sker i augusti, samt synliggöra och arbeta med den, så att den blir ett levande dokument för elever, vårdnadshavare och berörd personal på skolan.

Ansvar

- **Elevernas ansvar**
Följa och respektera skolans likabehandlingsplan.
Bemöta sina kamrater och de vuxna på skolan på ett respektfullt sätt.
Berätta för de vuxna när de ser och upplever trakasserier och annan kränkande behandling.
- **Personalens ansvar**
Följa skolans likabehandlingsplan.
Reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning.
Bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt.
Dokumentera misstanke om någon elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling, vidta åtgärder samt följa upp och informera rektor om händelsen.
När personal misstänker att någon bland personalen utsätter någon elev för diskriminering eller annan kränkande behandling meddelas rektorn detta.
Att vara tillgängliga för sina elever på såväl lektionerna som rasterna.
- **Rektors ansvar**
Se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan.
Se till att det bedrivs ett målmedvetet arbete för att motverka kränkningar och diskriminering.
Se till att likabehandlingsplanen årligen utvärderas och revideras.
Utreda ärende om elev känner sig kränkt av annan elev.
Utreda ärende om elev känner sig kränkt av personal.
Utreda ärende om personal känner sig kränkt av elev. (KIA)

Arbetet med åtgärder för att undersöka om det finns risker för kränkande behandling och diskriminering

- **Elevenkät**
Två gånger per läsår (i oktober/ november samt i april) besvarar eleverna på grundskolan en enkät som, bland annat, handlar om deras upplevelse av trygghet och trivsel på skolan.
- **Vårdnadshavarenkät**
I oktober/ november svarar vårdnadshavare på en enkät som, bland annat, handlar om deras upplevelse av sina barns trygghet och trivsel på skolan.
- **Uppmärksamhet i vardagen**
Lärare och resurser ser det sociala samspelet mellan olika elever och kan då upptäcka konflikter och ojämnt samspel. På raster finns många tillfällen att se elever i andra situationer än i klassrummet.
- **Samtal med elever**
Lärare och resurser har kontinuerliga samtal med elever om hur de mår och om det har hänt något som de upplever inte är bra samt hjälper eleverna att lösa konflikter.

Arbetet med [analys](#) av orsaker till upptäckta risker och hinder

Arbetet med att analysera orsaker till upptäckta risker och hinder sker vid olika tillfällen under läsåret.

- **Samtal mellan personal**

Berörd personal informeras löpande om händelser och incidenter. Tillfällen för detta är vid möten i vardagen och när elevhälsans personal är på skolan. Det finns även utrymme på arbetslags- och arbetsplatsträffar att samtala om elevers situation på skolan.

- **Analys av elev- och vårdnadshavarenkät**

I samband med att elev- och vårdnadshavarenkät besvaras i oktober/november sker en första analys. Efter elevenkäten genomförts i april sker ytterligare en analys. Analysen ligger till grund för utvärdering av befintlig plan samt revideringen av densamma i augusti.

Åtgärder för [att förebygga och förhindra](#) kränkande behandling och diskriminering

- **Trivselregler/ ordningsregler**

Utarbetas under medverkan av eleverna vid läsårsstart.

- **Samtal**

Återkommande samtal om värdegrundsfrågor sker i klassen. Lärarna samtalar med sina elever om vad som är/ kan upplevas kränkande och sårande och om elevernas rättigheter och skyldigheter. Även kunskap om lagar och påföljder som gäller i samhället samt vett och etikett på internet tas upp i samtalen.

- **Utvecklingssamtal**

Vid utvecklingssamtal med elev och vårdnadshavare, en gång per termin, förs en dialog kring trivsel och hur eleven upplever skolan.

- **Rasttillsyn**

Det finns alltid vuxna i elevernas närhet i samband med rast. Alla arbetar aktivt för att reagera vid eventuella negativa kommentarer, suckar, blickar mm. Elevernas eget ansvar ökar med ålder och mognad.

- **Samarbete med grundskolans personal**

Altorpskolans personal kontaktar grundsärskolan när det är något som berör särskoleeleverna och vice versa.

- **EHT (Elevhälsoteam)**

Två-tre tillfällen per termin träffas personal, rektor och EHT för att ta upp elevärenden samt föra dialog kring klimatet i skolan. EHT deltar även vid möten kring enskilda elever och arbetar också med förebyggande insatser.

- **Temadagar**

Eleverna deltar i temadagar med olika innehåll som ordnas på grundskolan.

När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad av annan elev

När en elev upplever, eller att någon ser eller hör att elev utsatts för diskriminering, trakasserier eller annan kränkning av annan elev tillämpas följande:

1. Samtal med den som utsatts för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att kränkningar inte får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta.
2. Enskilt samtal med den/ dem som har utövat kränkande behandling: Den vuxne tar upp det allvarliga i situationen och ger den/ dem möjlighet att ändra sig och ta ansvar för sitt beteende.
3. Kontakt med den utsattes och utövarens/ utövarnas vårdnadshavare.
4. Händelsen, alla samtal och vilka åtgärder som satts in dokumenteras i dokumentet **"Anmälan - kränkande behandling"**. Meddelas till bildningsnämnden.
5. Kontroll: Under de följande veckorna har man den utsatte och utövaren/utövarna under uppsikt samt samtal vid behov.
6. Uppföljning/utvärdering: Efter två veckor hålls ett uppföljningssamtal först med den utsatte och sen med utövaren/utövarna. Om problemet fortfarande kvarstår utarbetas nya åtgärder som följs upp och dokumenteras. Vårdnadshavarna informeras.
7. Om kränkningarna eller trakasserier ändå inte upphört vidtas ytterligare åtgärder, t.ex. kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis.

När elev känner sig kränkt eller diskriminerad av vuxen

Om en elev utsätts för diskriminering, trakasserier eller annan form av kränkande behandling av en vuxen eller personal följs nedanstående plan:

1. Händelsen anmäls till rektor.
2. Vårdnadshavare informeras.
3. Rektor utreder, åtgärdar och följer upp ärendet. Dokumentation görs i dokumentet **"Anmälan - kränkande behandling"**. Meddelas till bildningsnämnden.
4. Rektor följer upp ärendet med eleven och hans/hennes vårdnadshavare.
5. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen med berörd elev fungerar.
6. Om åtgärderna inte är tillräckliga tas kontakt med rektors chef. Eleven kan även vända sig till Barn- och elevombudsmannen (www.skolinspektionen.se/BEO).

När vuxen utsätts för kränkande behandling av elev

1. Tillbudsansmälan skrivs av den utsatta vuxne i KIA.
2. Hanteras av chef enligt fastställd rutin för KIA.

Utvärdering av föregående års arbete dvs läsåret 2019/2020

Följande åtgärder sattes som mål att genomföras läsåret 2019-2020. Utvärdering i juni 2020

- Eleverna ska ges fortsatt möjlighet att delta i Altorpskolans gemensamma aktiviteter samt elevråd.
- Arbeta med dilemmafrågor, värderingsövningar som ett återkommande inslag under läsåret.

Hur vi arbetat under året:

Vi har deltagit i flera gemensamma aktiviteter med Altorpskolan t.ex. terminsstarten i gymnastiksalen, skolavslutningen i kyrkan, LRF-dagen, Luciafirande, 112-dagen, Mästarnas mästarte, danstillställning, innebandy- och fotbollsturnering. Graden av delaktighet från elevernas sida i aktiviteterna varierar beroende på aktivitet och innebär allt från full delaktighet till att vara åskådare. Elever har också varit i korridorerna på raster, besökt uppehållsrummet och spelat biljard m.m. Vår representant i elevrådet har varit en länk mellan grundskolan och grundsärskolan. Dock har det upplevts oklart när elevrådet ägt rum och informationen har varit bristande kring vem som varit sammankallande vilket gjort att grundsärskolans representant inte varit med på samtliga möten. Under hösten arbetade pedagogerna med värderingsövningar med eleverna och tog fram gemensamma ordningsregler. I början på vårterminen hade skolsköterskan och kuratorn två tillfällen med eleverna. I fokus för dessa tillfällen var en frågelåda där eleverna själva fick lämna in frågor som sedan togs upp till samtal i gruppen.

Utvärdering/ effekt: I stort har det upplevts positivt med såväl deltagandet i de gemensamma aktiviteterna med Altorpskolan som arbetet med värderingsövningar. I den elevenkät som gjordes under vårterminen framgår bland annat att:

- merparten av eleverna upplever att man i skolan pratat om hur man skall vara mot varandra
- eleverna trivs i skolan
- flickor och pojkar får vara med och påverka lika mycket
- andra elever är snälla mot dem
- eleverna känner sig trygga på skolan
- eleverna upplever att de får vara med och påverka såväl arbetet med skoluppgifter som ordningsregler
- eleverna upplever att vuxna på skolan agerar om elever är elaka mot varandra

En utmaning har varit att få vetskap om vilka aktiviteter som planeras på Altorpskolan då grundskolan inte alltid blir tillfrågade utan vi måste själva bevaka vad som är på gång och göra en bedömning om aktiviteten är lämplig att delta i. Under våren ordnades så att samtlig personal och rektor på grundskolan kom med på den maillista som personalen på Altorpskolan använder för att sprida information. Detta har gjort att vi fått större inblick i vad som är på gång och då kunnat efterfråga ytterligare information om aktiviteterna och i vilken mån grundskolan kan delta. Vi behöver dock fortsatt själva vara aktiva och ta egna initiativ att inhämta den information som behövs för att vi ska kunna vara delaktiga i gemensamma aktiviteter och elevråd med Altorpskolan.

Åtgärder som skall genomföras läsåret 2020/2021

Följande åtgärder ska genomföras läsåret 2020-2021:

- Eleverna ska fortsatt ges möjlighet att delta i Altorpskolans gemensamma aktiviteter samt elevråd.

Utvärdering sker genom att analysera dokumentation av hur ofta detta skett och vid vilka aktiviteter. Samtala med eleverna om deras upplevelse av de gemensamma aktiviteterna. Ta med det som en fråga i elevenkäten.

- Arbeta med dilemmafrågor, värderingsövningar och gruppstärkande övningar som ett återkommande inslag under läsårets.
- Ha en tydlig inskolning av nya elever i gruppen under vårterminen

Utvärdering sker genom att analysera dokumentera hur ofta detta skett. Samtala med eleverna om deras upplevelse av detta inslag i undervisningen så att alla känner sig inkluderade. Ta med det som en fråga i elevenkäten.

Planen skall utvärderas i maj/juni 2021

Lennart Nilsson, tf rektor grundskolan Altorp